

Špačková, Stanislava

Závěr

In: Špačková, Stanislava. *Rusko-česká ekvivalence propriálních lexik : vlastní jména v překladu*. Vydání první Brno: Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, 2017, pp. 168-169

ISBN 978-80-210-8687-6; ISBN 978-80-210-8688-3 (online : pdf)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/137142>

Access Date: 06. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

9 ZÁVĚR

Cílem této práce bylo zaplnit alespoň částečně bílá místa, která byla doposud poněkud stranou zájmu českých rusistů i ruských bohemistů. Neexistence rozsáhlejší české práce, která by zájemcům o problematiku translátologické onomastiky nabídla praktické rady, jak nakládat s cizími vlastními jmény v ruských a českých textech, způsobuje vysokou míru nesystematičnosti v prepisech a přenosech proprií, přičemž výjimkou nejsou ani chybná řešení, která mohou zapříčinit deformaci komunikačního aktu.

Syntézou dostupné literatury, analýzou pramenů a aplikací existujících výzkumů na česko-ruské prostředí jsme se pokusili vytvořit přehlednou typologii metod převodu vlastních jmen (onymické transformace), která je zaměřena téměř výlučně na česko-ruské a rusko-české jazykové prostředí s občasným přihlédnutím k pravidlům přenosu z anglického jazyka a do něho, neboť i s ním se český rusista / ruský bohemista může setkat.

Cílem práce bylo mimo jiné zjistit, pro jaké typy vlastních jmen je ta která metoda vhodná a zda je možné dosažené výsledky zobecnit a doporučit používání určité metody přenosu pro určitý typ propria v určitém textovém žánru. Analýzou konkrétních příkladů mezijazykového přenosu a aplikací jednotlivých onymických transformací na tyto příklady jsme došli k závěru, že vysoká míra variantnosti přenosu, která se v oboru vyskytuje, nemusí vždy znamenat chybu, neboť výběr správné metody přenosu je závislý na funkci a zaměření cílového textu. Na druhou stranu z chybných příkladů přenosu plyne, že překladatelé a další uživatelé jazyka nejsou vždy schopni funkci textu správně vyhodnotit a přiřadit k ní nejvhodnější metodu přenosu. K větší konzistentnosti používání cizích vlastních jmen proto může částečně napomoci tato práce, která ve druhé části doporučuje

nejvhodnější metody přenosu pro konkrétní typy vlastních jmen (chrématonyma, bionyma, geonyma) v jednotlivých typech textů.

Dílním cílem práce bylo také zhodnocení, popis a zpřístupnění nejčastěji používaných metod transkripce a transliterace. Při analýze těchto metod se ukázalo, že stávající pravidla praktické transkripce z češtiny do ruštiny jsou poměrně nedokonalá a že kritizovanou variabilitu a nedůslednost přepisu způsobují právě tato nejasně a nevhodně formulovaná doporučení. Ve spolupráci s ruským odborníkem na vlastní jména D. I. Jermolovičem a brněnským rusistou J. Gazdou jsme proto přistoupili k jejich důkladné revizi a aktualizaci doporučení pro přepis některých písmen.

Vzhledem k tomu, že přijetí nových pravidel a jejich uvedení do praxe bude jistě ještě nějakou dobu trvat, uvádíme v příložené tabulce transkripčních pravidel z češtiny do ruštiny (příloha č. 2) mnohde dvě možné varianty přepisu – dle „starého“ a „nového“ transkripčního pravidla. Aktualizovaná pravidla praktické transkripce dle našeho názoru zjednodušují a zdokonalují systém praktické transkripce z češtiny do ruštiny (podrobné zdůvodnění provedených změn je možné nalézt v kapitole 5.1.1).

Kromě pravidel praktické transkripce z češtiny do ruštiny uvádíme také srovnávací tabulku pravidel transkripce z ruštiny do češtiny a angličtiny (příloha č. 1), a také čtyři různé tabulky transliteračních pravidel (přílohy č. 3; 4; 5a; 5b).

Doufáme, že tato práce usnadní práci překladatelům, rusistům, bohemistům, novinářům, pracovníkům cestovních agentur a všem, kteří se setkávají s texty obsahujícími cizí ruská a česká propria. Zároveň bychom chtěli zdůraznit, že jakkoli jsme se snažili postihnout problematiku přenosu vlastních jmen v úplnosti a vzít v potaz všechny okolnosti, které mohou mít na přenos vlastních jmen vliv, nebylo možné postihnout úplně všechny možné problémové situace a varianty. Proto by tvůrci textů jakéhokoli charakteru měli mít na paměti, že konečné řešení způsobu přenosu každého konkrétního vlastního jména do cílového jazyka vždy záleží na typu textu, specifických okolnostech jeho tvorby a prezentace a v neposlední řadě na jejich jazykovém citu. Každý překladatel má právo přiklonit se po zralé úvaze i k takové variantě přenosu, která vždy nemusí být nutně zcela v souladu s pravidly a doporučeními uvedenými v této publikaci.